

חרבות הברזל בפרספקטיבה אסיאתית

Bring them back home

उन्हें घर वापस लाओ • 现在就把带他们回家 • 把他们带回家 • 彼らを返せ • 그들을 집으로 데려와주세요

גיליון 2:

חרבות הברזל ואנטישמיות באסיה

8 בדצמבר 2023

אסיה היא היבשת המאוכלסת ביותר בעולם, מגוונת, דינמית וצומחת. חוקרי התכנית ללימודי אסיה באוניברסיטת בר-אילן מציגים בפניכם תמצית של דיונים ותגובות בתקשורת באסיה לגבי המלחמה, מאז תחילתה ב- 7 באוקטובר 2023. יבשת אסיה מורכבת ממדינות רבות שלהן אינטרסים שונים ופסיפס תרבותי ודתי מגוון, והיא גם מהווה בית לרוב המוסלמים בעולם.

הגיליון השני, מתמקד בשני נושאים מרכזיים: תופעת האנטישמיות שהרימה את ראשה ברחבי העולם, כולל במדינות אסיה. בגיליון זה נסקור כתבות המציגות מגמות עיקריות בתקשורת באסיה, תוך דגש מיוחד על מלזיה, ואינן מתיימרות לשקף את מגוון הדעות או העמדות הרווחות באסיה. באופן יחסי, אנטישמיות עדיין תופעה שולית יחסית בשיח האסיאתי.

בעלון זה איננו מתיימרות ומתיימרים לקבוע מסמרות בעניין הגדרת האנטישמיות, הנתונה במחלוקת, ובזיקה שלה לביקורת- לגיטימית ושאינה לגיטימית על מדיניותה של ישראל.

נושא נוסף הוא מותו של הנרי קיסנ'ר ב-29 בנובמבר, 2023 בגיל מאה. קיסנ'ר היה אחד המדינאים והדיפלומטים החשובים בארה"ב. קיסנ'ר אף הבליט את מוצאו היהודי. קיסנ'ר עיצב את מדיניות החוץ האמריקאית באסיה בתקופת המלחמה הקרה. מורשתו של קיסנ'ר באסיה, ובפרט בהודו, סין, פקיסטן, ויאטנם וסרילנקה נותרה שנויה במחלוקת.

בגיליון זה נסקור חלק את התגובות למותו בתקשורת האסיאתית.

מאז השביעי באוקטובר ולנוכח הסיקור התקשורתי האוהד לחמאס, הרשתות החברתיות בסין מלאות בהתבטאויות אנטישמיות קונספירטיביות בסגנון הפרוטוקולים של זקני ציון. הנה כתבה מהאתר Voice of Asia כולל הפניות לאנטישמיות הפרועה ברשת החברתית הסינית weibao

<https://www.voanews.com/a/antisemitic-comments-flood-china-s-censored-internet-after-hamas-attack-/7307404.html>

זוהי שיאה של מגמה שקיימת בסין כבר מספר שנים. הנה כתבה מיולי האחרון המתארת את התופעה ובייחוד את ההתמקדות הסינית בתכנית פוגו - ניסיון ליישב יהודים מאירופה בצפון מזרח סין תחת חסות הכיבוש היפני.

<https://chinamediaproject.org/2023/07/18/jewish-conspiracy-theories-find-an-audience-in-china>

גילויי אנטישמיות נפוצים בעיקר ברשתות החברתיות בסין. אחת הבלוגריות שזכתה לתהודה בעקבות התבטאותיה האנטישמיות והאנטי-ישראליות היא לי ג'ואו שו, סטודנטית מסין שהגיעה באוקטובר 2022 ללמוד בישראל ותיעדה את חוויתיה באפליקציית הטיק-טוק הסיני, דואו-יין (Douyin). לקראת קיץ 2023 היא החלה להפיץ סרטונים אנטישמיים שמצדיקים את השואה ופייק ניזו על הנעשה בארץ. לי ג'ואו שו גם זייפה שהיא נמצאת בישראל במהלך המלחמה למרות שכבר עזבה את הארץ בחודש אוגוסט 23:

<https://twitter.com/MOSSADil/status/1724436608068292679?s=20>

בדומה למגמות במערב, התבטאויות אנטישמיות אינן פוסחות גם על אקדמאים סיניים. כך למשל, פרופ' ין ד'ה-גואנג מומחה ליחסים בינלאומים אוניברסיטת פו-דאן בשנחאי, מאשים את ישראל והיהודים כ"נאצים החדשים" אשר מבצעים "רצח עם" בפלסטינים ברצועת עזה.

殷之光: ☒以色列来☒, 巴勒斯坦人是可随意☒置、用后即弃的工具 (guancha.cn)

מסרים אנטישמיים סיניים אינם מופנים אך ורק לדעת הקהל בסין, אלא דווקא לדעת הקהל העולמית. "גלובל טיימס", מגזין של המפלגה הקומוניסטית הסינית בשפה האנגלית, פרסם מאמרי דעה רבים עם מסרים אנטישמיים. לאור ביקורת בנושא שהובעה על כך, סיכם, כי המאמרים בסין אינם בעלי מסר אנטישמי, אלא מסר שקורא לשלום עולמי ולהפסקת התקיפות האוויריות ברצועת עזה, וזאת כמובן, מבלי להזכיר את הטבח הנורא שבוצע ואת השאיפות המוצהרות של חמאס:

Anti-violence, not antisemitism: the real reason behind China's online outrage over Israel's actions - Global Times

בשבועיים האחרונים מתקיימות בקוריאה הפגנות של מתנגדי ישראל. ההפגנות מאורגנות על-ידי סטודנטים. יות מוסלמים וארגוני שמאל. מולם החלו להתארגן הפגנות תמיכה מרגשות של נוצרים קוריאנים אוהבי ישראל. באחת הכתבות המסקרות את ההפגנות עלתה השאלה האם הפגנות נגד ישראל מהוות תמיכה באנטישמיות? המסקנה הצפויה היא שהביקורת נגד ישראל אינה ביטוי לאנטישמיות. דעה זו, מלבד היותה פשטנית, מהווה הצדקה לביטויי אנטישמיות מצד חלק מהמפגינים:

<https://www.pressian.com/pages/articles/2023110809493583247#oDKW>

זווית נוספת מהתקשורת הדרום קוריאנית מתמקדת במחיר האנטישמיות. ההתבטאויות האנטישמיות של אילון מאסק הובילו לנטישת מפרסמים ולהפסדים כלכליים. דיון זה בהיבט הכלכלי של תופעת האנטישמיות מעיד על השיח הגזעני, רווי הדימויים, שעדיין נפוץ במקומות רבים הקושר בין יהודים, כסף ושליטה עולמית:

https://www.chosun.com/economy/tech_it/2023/11/26/IZN5UJCJ4VFHHDAPLTNAQHKELU/

עהד תמימי ואמירותיה האנטישמיות כלפי היהודים זכו לסיקור בעיתונות הקוריאנית שלרוב מסקרת את ההיבטים המדיניים והצבאיים של המלחמה. ניתן לראות בכך הרחבה של הסיקור התקשורתי גם לנעשה בזירה הפוליטית-ציבורית בישראל:

https://www.chosun.com/international/international_general/2023/11/07/ELVCFZPWZBC4HIKCAUK25GEXKY/

שגרירות ישראל בקוריאה, ישראלים החיים ועובדים בקוריאה וארגונים נוצריים בקוריאה, החלו לקדם יוזמות ברשתות החברתיות ואף ברחבי קוריאה, במטרה לשנות את הדיסאינפורמציה שחלק מהקוריאנים נחשפים אליה ע"י גורמים איסלמיסטיים ושמאל רדיקלי.

הודו

תקריות אנטישמיות בהודו היו ועודן נדירות, למרות שהשימוש ברטוריקה אנטישמית קיים בשיח הפוליטי (למשל הדימוי של יהודה איש קריות). לאחר מתקפת השבעה באוקטובר ממשלת הודו הביעה תמיכה בישראל ובמקביל, לטענת תושבים מקומיים, אסרה על קיום הפגנות פרו-פלסטיניות בקשמיר, ככל הנראה מתוך חשש שיגלשו למחאות כנגד השלטון ההודי שם. מנהיגים מוסלמיים מקומיים הושמו במעצר או במעצר בית ותפילות יום שישי במסגדים בקשמיר הוגבלו. הפגנות פרו-פלסטיניות נרחבות התקיימו במדינת קרלה הדרומית, בהנהגת פוליטיקאים ממפלגת הקונגרס ומן המפלגה הקומוניסטית. בהכללה גסה, ניתן לומר שבהודו היום, התמיכה בצד הישראלי או הפלסטיני קשורה בעמדה הפוליטית הפנים-הודית, כאשר מפלגת השלטון בראשות נרנדרה מודי מובילה קו פרו-ישראלי (ואנטי-מוסלמי) ואילו המפלגות המתנגדות לה מצודדות בצד הפלסטינאי.

כתבה על משתתפים הודים בצעדה נגד אנטישמיות שנערכה בלונדון. המשתתפים השוו בין הטבח בישראל למתקפת הטרור במומבאי ב2008, שיום הזכרון ה15 לקיומה התקיים באותו יום:

<https://m.timesofindia.com/nri/other-news/uk-thousands-march-against-antisemitism-in-london-indian-diaspora-voice-support-for-israel/articleshow/105532776.cms>

אינטלקטואלים הודים רבים התבטאו ומתבטאים כנגד ישראל. למשל, בכתבה הבאה, האקטיביסטית רוהיני הנסמן משרטטת את קורות הציונות (בתיאור מגמתי וסלקטיבי). היא טוענת כי בעוד שאנטישמיות היא גזענות כנגד יהודים, ציונות היא גזענות כנגד פלסטינאים, ולכן אנטי-ציוניות אינה אנטישמיות. הכותבת קוראת להאבק הן באנטישמיות והן בציונות:

<https://frontline.thehindu.com/world-affairs/israel-palestine-conflict-anti-semitism-vs-zionism-racism-against-jews-palestinians-arabs-muslims-erodes-humanity-blocks-compassion/article67512714.ece>

מלזיה

פרופ' טטאינה דניסובה, חוקרת אורחת באוניברסיטת בר-אילן ומומחית לאסלאם והיסטוריה מלאית, סקרה את ההתייחסות בעיתונות וברשתות החברתיות במלזי בעניין מלחמת ישראל מול חמאס, יחסים ישראלים פלסטיניים ואנטישמיות.

מסקירה מקיפה זו עולה שישנו דגש על פעולות צבאיות ישראליות, דיווח על נפגעים עזתיים והבעיות ההומניטריות של האוכלוסייה הפלסטינית. מעטים האזכורים של התקפת הטרור של חמאס, ההרג והשבי של ישראלים מכל הגילים. ישנם גם נסיונות לתרץ את הזוועות שעולל חמאס בסבל הפלסטיני תחת התוקפנות הישראלית. בנוסף, אין הכרה בזכותה של ישראל להגן על עצמה. עמדה זו מבטאת גישה אנטישמית פוליטית המופנית כלפי ישראל. ניתן לזהות כמה אספקטים של האנטישמיות המודרנית הזו:

1. אספקט פוליטי הכולל עמדה פרו-פלסטינית ביחס למלחמה, הכרזה על המשך היחסים עם חמאס, היעדר יחסים דיפלומטיים עם ישראל וכו'.

2. אספקט חברתי הכולל הפגנות נגד ישראל, קריאה לחרם סחורות ועזרה כלכלית לפלסטינים. קמפיינים המיועדים לכל חלקי האוכלוסייה לרבות צעירים.

3. אספקט מדעי או מדעי-כביכול הכולל דיונים על היסטוריה ודת, על זכות קיומה של מדינה יהודית ועל יסודותיה המוסריים המפוקפקים בדגש על המושג 'העם הנבחר'.

ישנם גם קמפיינים בבתי ספר הכוללים הנפת דגלי פלסטין ולבישה סמלית של מדים. נראה שהרטוריקה הסוציו-פוליטית הזו מובילה להתפשטותה של אנטישמיות ברובד העממי המשתקפת ברשתות כגון פייסבוק ויוטיוב. שם מותקפים לא רק ציונים אלא יהודים בכלל כמי שמתנגדים לאל ומדכאים מוסלמים, אחים לאמונה. על אף הדומיננטיות של התקשורת הנשלטת בידי הממשלה ותומכת בה, ניתן למצוא גם דעות אחרות שאינן מתיישבות עם הקו הרשמי.

בתקשורת הממוסדת "בריטה הריאן" בשפה המלאית מתייחס לקרבנות האזרחיים ולבקשתן של מדינות המערב להימנע מפגיעה בהם. ישנה התייחסות נרחבת למקורות מהעיתונות המערבית כאשר ציטוטים של פקידי ממשל בארה"ב נערכים כך שההתייחסות להגנה מול ארגון טרור נחתכת ונותרת רק הבקשה להגן על אוכלוסייה אזרחית:

<https://www.sinarharian.com.my/article/629602/berita/nasional/malaysia-akan-lakukan-apa-sahaja-tindakan-untuk-hentikan-kekejaman-israel---pm>

העיתון "סינאר הריאן" היוצא לאור בסלנגור הביא ב 16 באוקטובר את תגובתו הראשונה של ראש הממשלה אנוואר איברהים, שהתעלם ממאורעות ה 7 באוקטובר והתייחס לאכזריות הגלמית של פעולות הממשל הציוני. הוא הבטיח שממשלתו תעשה כל שביכולתה להגן על העם הפלסטיני:

<https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2023/11/1174162/tun-m-dakwa-rakyat-malaysia-tidak-bersatu-terhadap-konflik-israel>

העיתון "בריטה הריאן" ציטט את ראש הממשלה לשעבר מאהטיר מוחמד שאמר שרק המוסלמים במלזיה שותפים לרטוריקה האנטי ישראלית והפרו פלסטינית, בעוד הלא מוסלמים רואים את שורשי המלחמה בהבדלים שבין פלסטין וישראל. מאהטיר לא התייחס לאופי ההבדלים ולא להתקפות חמאס:

<https://www.utusan.com.my/luar-negara/2023/12/saintis-terbaik-dunia-maut-dalam-serangan-zionis-di-gaza>

העיתון המלאי הוטיק ביותר, "אוטוסן מלאיו" הזכיר את מותו בהפצצות הישראליות של הפיזיקאי ד"ר סופיאן תאייה בעזה:

<https://www.nst.com.my/opinion/columnists/2023/12/986128/grim-cycle-death-hospital-gaza>

סוכנות הידיעות הרשמית "ברנמה" טוענת שכל תושבי מלזיה צרכים לתמוך בפלסטין. כיוון שהחברה במלזיה היא רב-תרבותית ודתית ישנו אזכור מפי ראש הממשלה אנוואר איברהים על הרס שבע כנסיות בעזה בהפצצות המשטר הציוני, לצד מאות מסגדים. ניתן לראות בכך אמירה דתית בגנות היהודים שפוגעים בקדשי הנצרות והאסלאם:

<https://www.astroawani.com/berita-dunia/sokongan-antarabangsa-untuk-palestin-meningkat-terbongkar-israel-tidak-bermaruah-pensyarah-usim-448083>

ערוץ החדשות המלאי "אסטרו אווני" מצטט את ד"ר עבדול רחמן איברהים מהאוניברסיטה האיסלמית למדעים, האומר שהקהילה העולמית עדה להתגברות לפעולות האכזריות והמגונות של הציונים ולכן תומכת יותר בצד הפלסטיני.

תקשורת עצמאית ועצמאית למחצה - "פרי מלזיה טודיי" - אתר חדשות דו לשוני ממעט לסקר את המלחמה ומביא לעתים רחוקות את עמדת הממשלה המצדדת, ככלל, בחמאס:

<https://www.freemalaysiatoday.com/category/nation/2023/11/11/why-malaysia-recognises-hamas-and-what-it-means-for-us-ties/>

שירות הידיעות הדו לשוני "בנר ניוז" ממומן על ידי ממשלת ארה"ב. האתר שלו מביא (תוך מתיחת ביקורת) את דברי ראש הממשלה, אשר טוען שמלזיה, כמדינה שבה רוב מוסלמי, אינה צריכה להיכנע ללחץ מערבי לגינוי חמאס, משום שזה זכה ברוב קולות בבחירות. מלזיה תמשיך בסיוע הומניטרי לעזה, מיעוטו במימון ממשלתי ורובו מתרומות פרטיות:

<https://www.benarnews.org/english/news/malaysian/no-condemnation-10162023153951.html>

בנר ניוז מוסיף וסוקר את התמיכה הרחבה במלזיה בעם הפלסטיני, ואת אירועי ההזדהות עמו:

<https://www.benarnews.org/english/news/malaysian/video-controversy-10272023164301.html>

ברשתות החברתיות - בעמודי הפייסבוק ניתן למצוא ציטוטים מאוסמה חמדאן, ממנהיגי חמאס הטוען שישראל ממעיטה בדיווח על מספר החיילים שלה שנהרגו ונפצעו בעזה:

<https://www.facebook.com/palestinkini>

פוסט אנטישמי הקורא למלחמת קודש מול המשטר הציוני שאכזריותו נובעת מפתולוגיה של זהות. היהודים הציונים עומדים מול האל ושליחו ונביאו משום שזה נבחר על ידו - אבל לא מקרבם, בני "העם הנבחר" שגאווהם היתירה מעבירה אותם על דעתם:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=7291053450950977&set=a.299459766777082>

פוסט המגנה את היהודים הפחדנים, שנלחמים רק עבור גזעם, שלא כמו מי שנאבקים למען האל ושליחו:

<https://www.facebook.com/hashtag/qunutnazilah4israhell>

אסיה מציינת את מותו של הנרי קיסנ'ר

ב-29 בנובמבר 2023, נפטר הנרי קיסנ'ר בגיל 100. הנרי קיסנ'ר, יהודי, הינו אחד מהמדינאים הידועים ביותר במאה העשרים. דמותו ומורשתו, שנויה במחלוקת.

קיסנ'ר נולד בגרמניה וברח עם משפחתו ב-1938 לאחר עליית הנאציזם לארצות הברית. קיסנ'ר הגשים את החלום האמריקני במלואו: מהגר צעיר שהתנדב לצבא האמריקאי, למד באוניברסיטה יוקרתית (הרווארד) והתמחה ביחסים בינלאומיים, התקבל לעבודה בממשל האמריקאי, התקדם ומילא שורה של תפקידים בכירים. בשנת 1973 קיבל קיסנ'ר פרס נובל לשלום על מעורבותו במלחמת ויאטנם. גם לאחר פרישתו, ועד מותו, קיסנ'ר הרבה להתראיין בתקשורת העולמית.

לאחר המתקפה של חמאס ב-7 באוקטובר קיסנ'ר פרסם אזהרה מפורשת לישראל שלא להכנע לטרור של חמאס.

<[Henry Kissinger: Israel 'Cannot Yield' to Hamas Threat to Kill Hostages \(businessinsider.com\)](https://www.businessinsider.com/henry-kissinger-israel-cannot-yield-to-hamas-threat-to-kill-hostages)>

דבר מותו של קיסינג'ר פורסם בהרחבה בתקשורת באסיה. בסין, פורסמו מאמרים רבים לזכרו של קיסינג'ר אשר הוביל את המהלך ששבר את הנתק בין סין וארה"ב בשנות השבעים המוקדמות. בסין, קיסינג'ר מסמל את הפריחה ומיסוד היחסים בין סין וארה"ב וזכה לקבל על ידי נשיא סין את התואר "ידיד ותיק" של סין. ביום הולדתו ה-100 של קיסינג'ר, דווח כי נשיא סין וקיסינג'ר שוחחו בדבר הצורך לפשר ולהפחית את המתח שבין סין וארה"ב. קיסינג'ר מתואר כידיד אמת של סין, אשר ביקר בסין יותר מ-100 פעמים.

Former U.S. Secretary of State Henry Kissinger dies at age 100-Xinhua (news.cn)

בהקשר חצי האי הקוריאני, לא היה קיסינג'ר פעיל כפי שהיה בסין ובויאטנם, לכן הסיקור על מותו היה מצומצם. התקשורת הקוריאנית סיקרה את מותו של קיסינג'ר תוך הסתמכות על כתבות של עיתונות זרה. לדוגמה צויינה קשריו הענפים עם סין וחשיבות תפקידו לנרמול היחסים בין סין לבין ארה"ב:

https://www.koreatimes.co.kr/www/world/2023/11/501_364195.html

בהודו הסיקור אודות מותו של קיסינג'ר שיקף את השיח הביקורתי במערב. קיסינג'ר הואשם במינפולטיביות וקידום מדיניות אמריקאית אגרסיבית ללא התחשבות באינטרסים המקומיים של מדינות אסיה בכלל והודו בפרט:

<https://frontline.thehindu.com/other/obituary/henry-kissinger-1923-2023-fare-well-to-arms-war-criminal-admired-in-the-us/article67594377.ece>

התקשורת היפנית הציגה סיקור מאוזן יותר תוך הבעת תנחומים רשמית לאלמנתו, ננסי קיסינג'ר, מצד אחד, וביקורת על התעלמותו של קיסינג'ר מיפן כמדינה בעלת חשיבות, מצד שני:

https://observingjapan.substack.com/p/kissinger-and-japan?utm_source=post-email-title&publication_id=868206&post_id=139388766&utm_campaign=email-post-title&isFreemail=true&r=1qbauw&utm_medium=email

סינגפור אף היא שותפה לעמדה הביקורתית כלפי מדינות החוץ של קיסינג'ר בתקופה הפוסט-קולוניאליסטית במזרח אסיה:

<https://www.channelnewsasia.com/commentary/henry-kissinger-us-southeast-asia-vietnam-war-china-lee-kuan-yew-3958936>

אין ספק כי למרות תרומתו הרבה למדינת ישראל והישגיו המדינאיים, מורשתו של הנרי קיסינג'ר תיוותר שנויה במחלוקת בזירה האסייאתית. דואליות זו, שמקורה בדוקטרינת ה-Realpolitic, שהייתה נר לרגליו של אחד ממזכירי המדינה האמריקאיים המשפיעים ביותר, תמשיך להיות מוקד לשיח ציבורי ואקדמי באסיה.

כתבו וערכו לפי סדר א"ב חוקרי החוג:

גדעון אלעזר • ורד בן-שדה • סיון גורן-ארזוני • מיכל זלצר-לביד • אלון לבקוביץ • צילה פו וונג • הדס פלד • מינג'ונג קו • מיהו קאטוקה • רן שאולי • רוני שריג • איתמר תיאודור • טטאינה דניסובה

תודה מיוחדת לגב' ציפי קסטנוביץ על העריכה.